

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study)

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตตำบล ขณะจื่อ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จำนวน 8 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 487 คน แยกเป็น โรงเรียนไทยพื้นราบ 4 โรงเรียน มีนักเรียน 177 คน และโรงเรียนไทยภูเขา 4 โรงเรียน มีนักเรียน 310 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความชุกของโรคหนองพยาธิและชนิดของหนองพยาธิในระบบ ทางเดินอาหาร โดยการตรวจอุจจาระนักเรียน 455 คน จากนักเรียนทั้งหมด 487 คน คิดเป็นร้อยละ 93.4

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคหนองพยาธิในระบบ ทางเดินอาหาร ศึกษาเฉพาะนักเรียนไทยภูเขา โดยสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กนักเรียนจำนวน 4 โรงเรียน มีนักเรียน 244 คน จากนักเรียนไทยภูเขาทั้งหมด 310 คน คิดเป็นร้อยละ 78.7

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แบบบันทึกผลการตรวจอุจจาระนักเรียน เพื่อหาความชุกของโรคหนองพยาธิ โดยวิธี

Kato ' s thick smear

2. แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลลักษณะด้านประชากรของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ภาวะโภชนาการ (น้ำหนักตัวเปรียบเทียบกับอายุ กรมอนามัย, 2528)

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ด้านพฤติกรรมอนามัย ได้แก่ การมีส้วม การใช้ส้วม การใช้ ร่องเท้า พฤติกรรมในการรับประทานอาหาร การบริโภคอาหารดิบ และการรับประทานยาถ่ายพยาธิ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาสร้างแบบบันทึกผลการตรวจอูจาระ และแบบสัมภาษณ์โดยอาศัยจากคู่มือการปฏิบัติงานเรื่องการควบคุมโรคหนองพยาธิของกรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนเอกสารงานวิจัยต่างๆ ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ตรวจสอบความถูกต้องตรงตามเนื้อหาโดยอาจารย์ที่ปรึกษา 4 ท่าน ได้ปรับปรุงเครื่องมือเพิ่มเติมแล้วจึงได้ไปทดลองใช้ที่บ้านจบบิ หมู่ที่ 6 ตำบลพระธาตุ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จำนวน 20 หลังคาเรือน หลังจากนั้นจึงได้ ปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือส่งตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ประสานงานกับผู้บริหาร โรงเรียนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย
3. ประชุมพนักงานจุลทัศน์กร จำนวน 2 ท่านเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย
4. ขั้นตอนการเก็บอูจาระส่งตรวจ
  - 4.1 ให้ความรู้นักเรียนเกี่ยวกับวิธีการเก็บอูจาระส่งตรวจ
  - 4.2 แจกสติ๊กเกอร์พลาสติกที่ติดชื่อนักเรียนแต่ละคน
  - 4.3 เก็บอูจาระนักเรียนที่นำมาส่ง ในเช้าวันต่อไป
  - 4.4 นำอูจาระโดยแช่น้ำแข็งส่งตรวจทันที
  - 4.5 ตรวจอูจาระของนักเรียน โดยพนักงานจุลทัศน์กรของโรงพยาบาลแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตั้งจุดตรวจที่สถานีอนามัยบ้านแม่ระมาดน้อย ตำบลชะเนง้อ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก
  - 4.6 ติดตามเก็บอูจาระในนักเรียนที่ยังไม่ได้นำอูจาระมาส่งตรวจ
5. ถ่ายภาพถ่ายพยาธิแก่เด็กนักเรียนทุกคนที่ตรวจพบหนองพยาธิ
6. สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนไทยภูเขาทั้งหมด 4 โรงเรียน
7. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสรุปผลการตรวจโรคหนองพยาธิมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนเพื่อเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ Statistical Package for the Social Science (SPSS 9.0 for Windows) สถิติที่ใช้มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน และค่าร้อยละ
2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Z-test for proportion และ Exact probability test

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University